

**โครงการนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2
สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดพนม**

โดยความร่วมมือระหว่าง สพ.น.นครพนม เขต 2 กับ
สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1. หลักการและเหตุผล

กว่า 100 ปี ของการบริหารจัดการศึกษาของประเทศไทย มีความเชื่อว่าระบบการจัดการศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายใต้ความสัมพันธ์ 3 กระบวนการ คือ 1) กระบวนการบริหารการศึกษา มีสำนักงานและผู้บริหารองค์กร 2) กระบวนการเรียนการสอนมีโรงเรียนและครู และ 3) กระบวนการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล มีหน่วยศึกษานิเทศก์เป็นกลไกหนุนเสริมเชื่อมโยงการเรียนรู้ในระดับห้องเรียน ดังจะเห็นได้ว่ากระบวนการนิเทศการศึกษาในห้วงเวลาดังกล่าว การจัดการศึกษาระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษาขึ้นสังกัดกรมสามัญศึกษา มีหน่วยศึกษานิเทศก์เป็นหน่วยงานที่มีบุคลากร คือ ศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่นิเทศ ติดตาม และประเมินผล 50 ปีต่อมา(พ.ศ.2509) โครงสร้างการจัดการศึกษาได้ แยกส่วนให้ระดับประถมศึกษาไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด(การศึกษาประจำตำบล) หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา มีบทบาทนิเทศการศึกษา ติดตาม ประเมินผล โดยกำกับดูแลงานวิชาการทั้งโรงเรียน ประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งสังกัดกรมสามัญศึกษาเดิม มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบบริหาร ในปี พ.ศ. 2524 การบริหารการศึกษาได้กำหนดให้มีหน่วยศึกษานิเทศก์ในระดับจังหวัดและอำเภอ และสำนัก คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ(สพช.)

30 ปีต่อมาได้มีการรวมกันระหว่างระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เป็นเขตพื้นที่การศึกษามีการ รวมกลุ่มนิเทศ ติดตาม ประเมินผล มีคณะกรรมการติดตาม ประเมินและนิเทศการศึกษา(กต.ปน.) เป็นคณะ พิจารณาส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาด้วยกลไกการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในกลุ่ม นิเทศ ติดตาม ประเมินผลจัดการศึกษามาตามลำดับ จนถึงปัจจุบัน ในห้วง 10 ปีสุดท้ายจนถึงปัจจุบัน พบว่า คุณภาพการศึกษาทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดอันดับคุณภาพการศึกษา ของไทยกับนานาชาติ และกระบวนการที่เป็นองค์ประกอบทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาล้วนมีแนวโน้มตกต่ำ ในมิติของ กระบวนการนิเทศการศึกษา ซึ่งถือเป็นกระบวนการปฏิรูปเพื่อการปรับปรุงคุณภาพที่สำคัญ ก็มีปัญหาที่ ชับซ้อนซึ่งพบว่า ผู้นิเทศการศึกษาตามกรอบภารกิจหน้าที่ที่กำหนดไว้ มิได้ทำหน้าที่ตามบทบาทของ ศึกษานิเทศก์จำนวนกว่าหนึ่งหมื่นคน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แม้วิชาชีพ ศึกษานิเทศก์เป็นวิชาชีพชั้นสูง ก็ถูกตั้งคำถามว่าจริงหรือไม่มีการสร้างเครือข่ายการนิเทศชั้นเรียนทำอย่างไร ที่ จะสร้างความเข้มแข็งของการนิเทศการศึกษา และการมีส่วนร่วมในการทำงานนิเทศการศึกษาร่วมกันระหว่าง ศึกษานิเทศก์ กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน ในแนวคิดที่กล่าวว่า “การนิเทศเป็นแนวทางสู่การสร้างความเป็น เลิศ” (Supervising the Route to Excellence) (Wales Deanry.2015) ของกลุ่มประเทศที่ใช้กระบวนการ นิเทศการศึกษา ผลักดันได้ให้เป็นต้นแบบในการพัฒนาสู่ความเข้มแข็งในการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน (School based In-service Training) และการใช้ห้องเรียนเป็นฐานการพัฒนา (Classroom based Management) โดยใช้กระบวนการวิจัยสถาบันจนถึงระบบการต่าง ๆ ที่ควรเกิดขึ้นในโรงเรียน การเป็น ฐานข้อมูลและฐานการพัฒนาที่สำคัญ และเชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการระดับโรงเรียน สู่

ระดับสำนักงานเขตพื้นที่ ซึ่งเป็นกลไกของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จะสามารถอ้างอิงเป็นแบบอย่าง (Model) กรณีศึกษาวิจัยที่ควรพัฒนาแล้วนำมาใช้ประโยชน์จากข้อค้นพบนี้

งานด้านการให้การศึกษาแก่ประชาชนเป็นงานที่มีความท้าทายอย่างมากและเป็นงานที่ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในสังคมไทยอย่างแท้จริง เพราะผลผลิตที่เกิดจากการได้รับการศึกษา จะเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของประเทศนั้น ๆ ต่อการแสดงให้เห็นถึงการพัฒนาศักยภาพคน การจัดการศึกษาจึงต้องมีการคิดอย่างรอบครอบ มีการวางแผนที่ดีและเป็นระบบที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนสามารถเข้าใจได้แนวทางเดียวกันเพื่อบรรลุเป้าหมายที่วางแผนร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันที่เป็นยุคทักษะการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนการสอนมีการเปลี่ยนแปลงจากรูปแบบเดิมไปเป็นอย่างมากมาย ดังที่สุมน อมรวิวัฒน์ ราชบัณฑิตประเภทสังคมศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ ได้กล่าวว่า “จากครูที่ยืนอยู่หน้าห้องเฉย ๆ ใช้การบรรยายเป็นวิธีหลัก ปัจจุบันนี้ครูจะต้องรู้จักปรับเปลี่ยนการสอน” ไม่มุ่งเน้นเฉพาะเรื่องทฤษฎี แต่ต้องเปลี่ยนบริบท บทบาทการเรียนการสอนให้นักเรียนรู้จักหาคำตอบและตั้งคำถามได้ด้วยตนเอง”

จะเห็นได้ว่าบทบาทของครูนั้นเปลี่ยนแปลงไปตามบริบท สภาพแวดล้อมของสังคมโลก และการเปลี่ยนแปลงไปตามความต้องการของผู้เรียนที่มีปัจจัยภายนอกอื่น ๆ มาส่งเสริมให้การเรียนรู้ของเขา เหล่านั้นเปลี่ยนไปทั้งรูปแบบของสังคมและวัฒนธรรม ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ครูจำเป็นต้องเปลี่ยนบทบาทจากครูที่บรรยายป้อนความรู้อยู่หน้าห้องเพียงอย่างเดียวมาเป็นครูในรูปแบบใหม่ เช่น ผู้อำนวยการความสะดวก (Facilitator) ครูฝึก (Coach) ในการเป็นผู้ชี้แนะ แนะนำและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับวิจารณ์ พานิช (2555:8. คำนำ) ครูเพื่อศิษย์ต้องเปลี่ยนบทบาทของตนเองจาก ครูสอนไปเป็น ครูฝึก หรือผู้อำนวยการสะดวกในการเรียนรู้ มีการเรียนรู้ร่วมกันทั้งผู้สอนและผู้เรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องที่เรียกว่า ชุมชนเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) ที่เป็นเครือข่ายการจัดการความรู้ที่ทรงพลังและยั่งยืน

ดังที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการให้การศึกษาแก่ประชาชนในประเทศเป็นเรื่องที่ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ตลอดทั้งสังคมโลกที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้การจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงประเด็นประเด็นปัญหาต่าง ๆ อย่างมากมายในการให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาชาติ หลักสูตรชาติที่กำหนด ดังนั้นการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเป็นการแสดงให้เห็นถึงความตระหนักรู้ของความสำเร็จด้านการศึกษาในประเทศและเพื่อให้การศึกษาสอดคล้องความต้องการของบริบท สภาพแวดล้อมของสังคมไทยที่เปลี่ยนแปลงไป พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (2545) ในหมวดที่ 1 มาตราที่ 8 ข้อที่ 6 ได้กล่าวถึง “การจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น”

การจัดการศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมในทุกภาคส่วนของสังคมเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้วยกัน มิใช่แต่เพียงครูกับครูผู้ซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้แก่นักเรียนโดยตรงเท่านั้น แต่อาจยังให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารกับครู ผู้บริหารกับศึกษานิเทศก์ในพื้นที่ และอาจขยายวงความร่วมมือระหว่างโรงเรียนในชุมชนนั้น ๆ ได้ ภาพที่เกิดขึ้นก็คือ การรวมพลังความร่วมมือจะขยายวงกว้างและก่อร่างสร้างการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ด้วยกัน อันจะสามารถพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเป้าหมายของการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจึงเป็นบุคคลหลักที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ แต่อย่างไรก็ตามด้วยความความก้าวหน้าและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมอยู่เสมอๆ ครูจำเป็นต้องพัฒนาตนเองทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และทัศนคติของตนให้เท่าทันกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่

ประกอบวิชาชีพนี้มานานหลายสิบปี อาจจะต้องทำความเข้าใจและปรับตนเองในหลายๆ ประการเพื่อให้ทันยุค ทันเหตุการณ์กับสิ่งที่นักเรียนต้องเผชิญในปัจจุบัน สิ่งที่ครูเคยเรียนรู้หรือเคยได้รับการฝึกหัดเมื่อสมัยยังเป็น นักศึกษาคู หลายเรื่องอาจเป็นเรื่องที่ล้าสมัย และเมื่อเวลาผ่านไปเรื่อย ๆ ความรู้และความท้าทายต่าง ๆ ได้ เข้ามาเผชิญกับครูอยู่อย่างไม่หยุดหย่อน ดังนั้น งานด้านการจัดการเรียนการสอนจึงมีความท้าทายขึ้นเรื่อย ๆ ตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลง

จากที่กล่าวมาข้างต้น การมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนทางการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาจึงเป็น 2 เรื่องที่สามารถนำมาหลอมรวมให้เป็นเรื่องเดียวกันได้ด้วยการใช้ระบบการชี้แนะและการ เป็นพี่เลี้ยง (Coaching และ Mentoring) ในการช่วยพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา อันได้แก่ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน และครู ให้ช่วยกันคิด ช่วยการวางแผน เพื่อให้เกิดการทำงานในรูปแบบ ใหม่และผลจากการทำงานนั้นได้ถูกปรับเปลี่ยนตั้งแต่นโยบายมาจนถึงการปฏิบัติในระดับชั้นเรียนคือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนได้ ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้จัดให้มีโครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน ซึ่งเป็นโครงการสำคัญที่จะยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพัฒนา ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ สพฐ.จึงพิจารณาใช้วิธีการสำคัญ คือกระบวนการ สะท้อนผลหลังการปฏิบัติงาน (AAR-After Action Review) ระบบการชี้แนะ (Coaching) และการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพครูแกนนำในการนี้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 จึงได้ขอความร่วมมือให้คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาร่วมพัฒนา โดยได้ กำหนดกลยุทธ์สำคัญของโครงการฯ คือ การเสริมสร้างความเข้มแข็งและเสริมสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทาง วิชาชีพการศึกษา (PLC: Professional Learning Community) ในระดับโรงเรียน และเขตพื้นที่การศึกษา ด้วยแนวคิดและมีแนวปฏิบัติที่สำคัญคือ (1) การศึกษาผ่านบทเรียน Lesson Study (2) จิตตปัญญาศึกษา (3) การสืบสอบแบบชื่นชม(4) ห้องเรียนแห่งคุณภาพ และ (5) กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (5 Steps) โดยผ่าน กิจกรรมสำคัญของ 3 โครงการฯ ประกอบด้วย (1) การร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ 2 วัน (2) การศึกษาคู่มือ (3) การรับการชี้แนะ(Coaching) และการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) ในพื้นที่ (4) การเข้าร่วมในระบบชี้แนะ (Coaching) และการเป็นพี่เลี้ยง (Mentoring) ทางไกลผ่านเว็บไซต์ และ (5) การประชุมแบบ Symposium ในเขตพื้นที่ด้วยเหตุนี้ บุคคลที่เป็นส่วนหนึ่งในการช่วยให้โรงเรียนได้มีระบบการทำงานแบบชี้แนะและการเป็น พี่เลี้ยงได้นั้น ผู้ชี้แนะจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามถือว่าเป็นบุคคลที่คอยช่วยอำนวยความสะดวก และช่วยขับเคลื่อนให้ระบบการทำงานแบบชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงบรรลุไปสู่เป้าหมายและช่วยให้เกิด การพัฒนาแก่โรงเรียน ครู นักเรียนและผู้บริหารอย่างแท้จริง ผลของกิจกรรมเหล่านี้มุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทั้งในระดับบุคคล คือ การเปลี่ยนแปลงในเชิงพัฒนาของครู ผู้บริหาร ศิกษานิเทศก์ที่เข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งจะ ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน และระดับองค์กร คือ วัฒนธรรมการทำงานในองค์กรที่จะ เกิดภาพของความร่วมมือในการทำงานและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงวิชาการร่วมกันมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ห้องเรียนคุณภาพและโรงเรียนคุณภาพของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และให้สอดคล้องกับ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ถือเป็นภารกิจบูรณาการความคิดเชิงซ้อน และการปฏิบัติที่หลากหลายการขับเคลื่อน(Startup) ด้วยการมีส่วนร่วมพลังประชารัฐโดยเทคโนโลยีที่ เหมาะสมสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มและคุณภาพการศึกษา โดยการเติม ความได้เปรียบวิทยาการเพื่อเป็นประเทศไทย 4.0 ทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการวิจัยและพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 2 สังกัด สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมุกดาหาร โดย ดร.มารุต อุบนิสากร ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร ได้มีการประชุมนำเสนอร่าง เรื่อง “โครงการนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการ

เรียนของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร”ในวันที่ 24 สิงหาคม 2559 เวลา 10.00-12.00 น. ณ ห้องประชุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีผู้สนใจเข้าประชุม ร่วมกันทั้งรองผู้อำนวยการฯฝ่ายวิชาการ ตัวแทนฝ่ายแผน ศึกษานิเทศก์เกือบทุกคน และคณาจารย์สาขาวิชาการนิเทศการศึกษาและสาขาวิชาการวัดผลประเมินผล คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นตรงกันว่าในปีการศึกษา 2559 -2562 ควรมีโครงการนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร และสอดคล้องกับการพบปะพูดคุยกับกลุ่มย่อยศึกษานิเทศก์ที่มงานและผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 2 นายวัชรโรจน์ ไชยพิเดช มีความสนใจที่ต้องการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรียนให้คุณภาพเช่นกันโดยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 256-2564 โดยทำงานแบบประชารัฐทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน และภาคประชาชน โดยมีสถาบันการศึกษา คือ มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นที่ปรึกษาเรียนรู้ร่วมกันในการทำงานแบบมีส่วนร่วมและแบบความร่วมมือเป็นหลักโดยมีเป้าหมายไปที่สถานศึกษามีห้องเรียน โรงเรียนเป้าหมายที่มีคุณภาพ และขยายผลไปยังสถานศึกษาในสังกัดให้มีความมั่นคง มั่นคงและการพัฒนาที่ยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์โครงการ

- 1) เพื่อวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการและแผนงานการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนนำร่องในโครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน ซึ่งเน้นนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 2) เพื่อพัฒนาระบบการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้นวัตกรรมคลินิกการนิเทศ การศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สำหรับสถานศึกษาสังกัด สพฐ.
- 3.) เพื่อศึกษาผลการพัฒนาและการใช้นวัตกรรมคลินิกการนิเทศการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ สำหรับสถานศึกษาสังกัด สพฐ.
- 4) เพื่อพัฒนาระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงผู้หนุนนำการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียนในโรงเรียนนำร่องของโครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน ซึ่งเน้นนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 5) เพื่อพัฒนาบุคลากรแกนนำระดับเขตพื้นที่การศึกษาให้พัฒนาทักษะการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงให้แก่ผู้บริหารและครูในโรงเรียนนำร่องของโครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน ซึ่งเน้นนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 6) เพื่อพัฒนาบุคลากรแกนนำระดับโรงเรียนให้มีทักษะการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงให้แก่ครูในโรงเรียนนำร่องของโครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน ซึ่งเน้นนวัตกรรมยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. เป้าประสงค์ของโครงการ

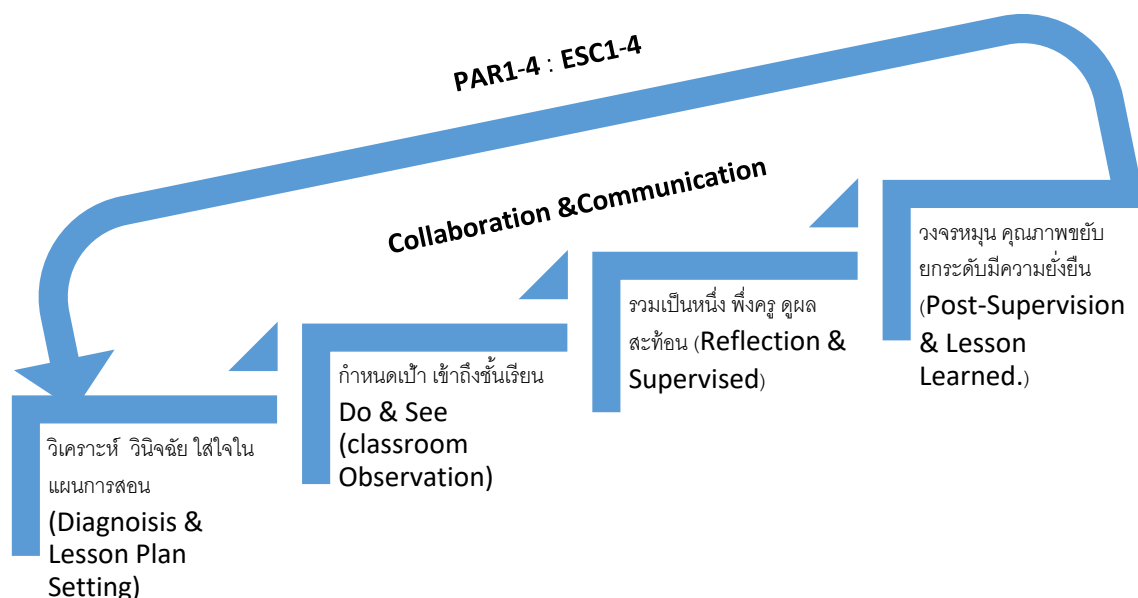
- 1) การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากผลการทดสอบ NT 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ปีการศึกษา 2559-2562 คะแนนสูงขึ้นจากปีการศึกษาที่ผ่านมาไม่น้อยกว่าร้อยละ 5
- 2) คลินิกการนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างครู ศึกษานิเทศก์และผู้บริหาร โรงเรียนชี้แนะ สอนงาน สอนเสริม การสอนสาธิตหรืออธิบาย ภายหลังจากจัดการเรียนการสอนในกระบวนการเรียนการสอนที่ร่วมกันออกแบบ
- 3) เป็นแนวทางแก้ไขและปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้(ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน) คุณภาพขององค์กรในการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติอีกมิติหนึ่งที่เน้นการพัฒนาสถานศึกษาประชารัฐที่มั่นคง มั่นคง และการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยใช้ฐานการเรียนรู้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในวิถีชีวิต วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม

4. กรอบแนวคิด

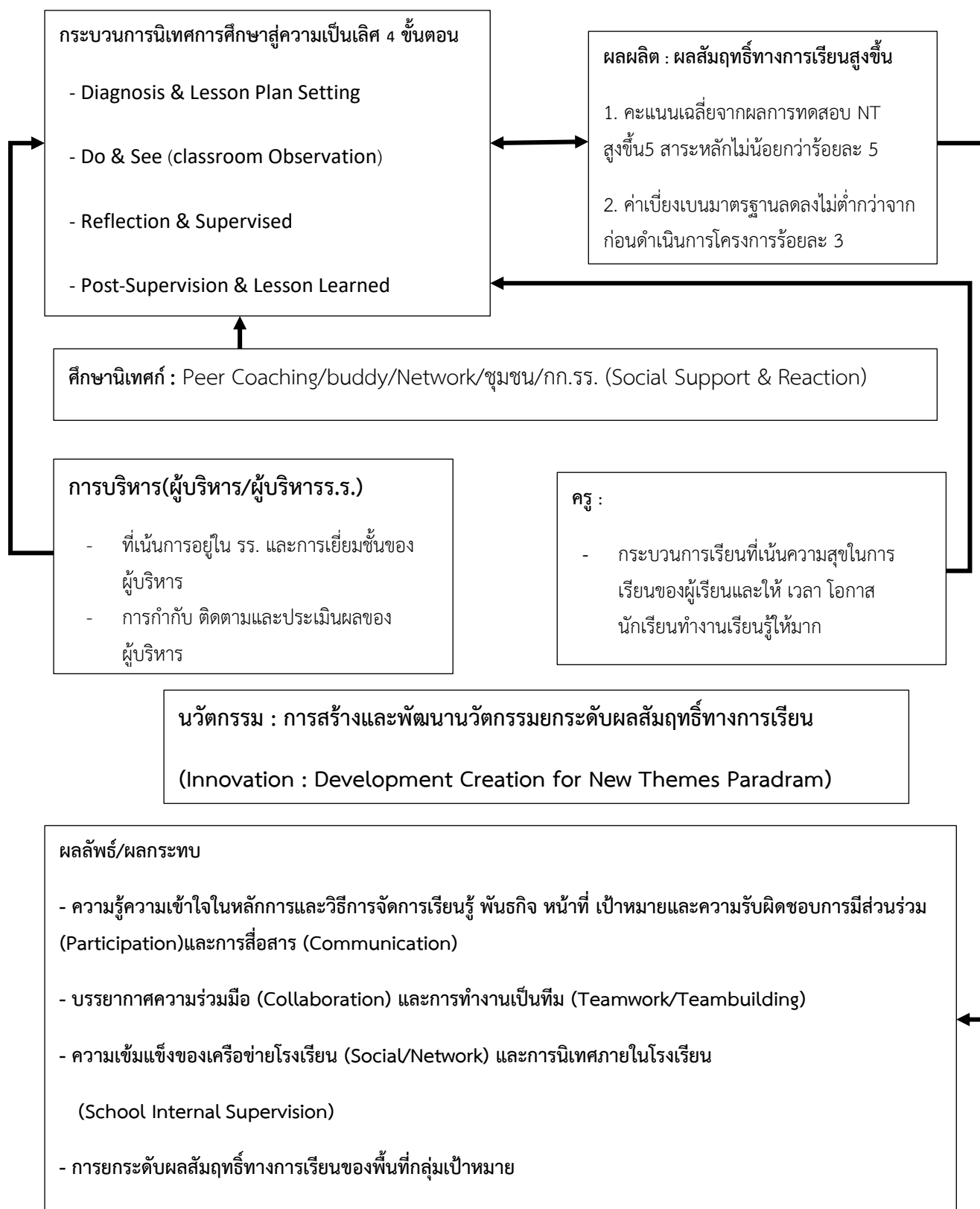
คลินิกนิเทศการศึกษา (ESC) หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่าง ครู ศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารโรงเรียนการชี้แนะ การสอนซ่อมเสริม การสอนการสาธิตหรืออธิบาย ภายหลังการจัดการเรียนการสอนในกระบวนการเรียนการสอนที่ร่วมกันออกแบบโดยมีการปฏิบัติงานร่วมกัน 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการปฏิบัติของคลินิกนิเทศการศึกษา Diagnosis & Lesson Plan Setting วิเคราะห์ วินิจฉัย ใส่ใจในการออกแบบแผนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้ (ดูคำอธิบายและกิจกรรม)
2. ขั้นลงมือปฏิบัติและสังเกต (Do & See : Classroom Observation) กำหนดเป้า เข้าถึงชั้นเรียน
3. ขั้นสะท้อนผล และชี้แนะ สอนงาน (Reflection & Supervised) รวมเป็นหนึ่ง พี่ครู ดูผลสะท้อน (ดูคำอธิบายและกิจกรรม)
4. ขั้นการเป็นที่เลื่องและพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Post-Supervision & Lesson Learned) วงจรหมุนคุณภาพขยับ ยกระดับหมุนวนที่ต่อเนื่อง มีความยั่งยืน

ภาพประกอบ 1 ตัวแบบคลินิกนิเทศการศึกษา (ESC) กระบวนการนิเทศการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ 4 ขั้นตอน (Educational Supervision the Route to Excellence)

กรอบความคิดในการวิจัย

5. กลุ่มเป้าหมาย

บุคลากรแกนนำ จำนวน 60 คน ประกอบด้วย (1) บุคลากรแกนนำระดับเขตพื้นที่ 15 คน และ (2) บุคลากรแกนนำระดับโรงเรียน 45 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารโรงเรียน 12 คน และครูแกนนำ 33 คน

6. กลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียนในสังกัดที่ถูกสุ่มเป็นกลุ่มเป้าหมายการศึกษาวิจัย ดังตารางโดยได้มาจากความสมัครใจ

(ใหญ่ กลาง เล็ก) รวมจำนวน 12 โรงเรียน

6 กลุ่มสาระหลัก (5 Stands Learning) หมายถึง

1. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและครูผู้สอน
2. กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์และครูผู้สอน
3. กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และครูผู้สอน
4. กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาอังกฤษและครูผู้สอน
5. กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาและครูผู้สอน

7. นวัตกรรมหลัก

1) แผนแม่บท การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ และหรือ แผนแม่บทสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มุกดาหาร “นครแห่งการเรียนรู้ มีคุณภาพวิถีชีวิตที่ดีและการพัฒนาที่ยั่งยืน”

2) ห้องเรียนแห่งคุณภาพและโรงเรียนแห่งคุณภาพในฐานะชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

(1) ห้องเรียนแห่งคุณภาพ (Quality Classroom) และโรงเรียนแห่งคุณภาพ (School Community Learning)

(2) การปฏิบัติการสอน (Teaching Practice) เครื่องมือ (ตัวอย่าง)

- แบบติดตามผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู
- แบบสังเกตการณ์สร้างวินัยเชิงบวกในชั้นเรียน
- แบบติดตามผลการพัฒนาการบริหารโรงเรียนของคณะผู้บริหารโรงเรียน

(3) การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญญาศึกษา

(4) การสอนแบบเปิด(Open Approach)

(5) การสร้างระบบการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching & Mentoring)

(6) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Symposium or Workshop)

3) การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ทางเลือกใหม่เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

4) ระบบการนิเทศอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสนับสนุนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง (Coaching & Mentoring)

5) แผนปฏิบัติการสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Profession Learning Community)

6) การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนและการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Action Research & Participatory Action Research)

7) นวัตกรรมคลินิกนิเทศการศึกษา (Education Supervised Creation: ESC)

8 วิธีดำเนินการ

- 1) วางโครงการฯ และจัดทำแนวทางการดำเนินโครงการฯ
- 2) ศึกษารายงานผลการดำเนินงานที่ผ่านมาแล้ววิเคราะห์สภาพปัจจุบันของโรงเรียนนำร่อง 12 โรงเรียน
- 3) จัดฝึกอบรมบุคลากรแกนนำของเขตพื้นที่การศึกษา 15 คน และบุคลากรแกนนำระดับโรงเรียน 45 คน
- 4) ร่วมหารือ จัดวงสนทนากับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อวางแผนและสะท้อนผลการพัฒนาครูเรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน โดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงที่มีการบันทึกผล และสะท้อนผลของผู้เรียนและผู้สอนโดยตรง (After Action Review: AAR)
- 5) การหนุนนำการเรียนรู้ผ่านการ Coaching และ Mentoring ทางไกล
- 6) เยี่ยมเยียนและหนุนนำการเรียนรู้จากการใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงให้แก่ โรงเรียนนำร่องการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน โดยการใช้การชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงที่มีการบันทึกผลและสะท้อนผลของผู้เรียนและผู้สอนโดยตรง (After Action Review: AAR)
- 7) จัดประชุม Symposium เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้บทเรียน และการพัฒนางานในช่วงต่อไปของบุคลากรแกนนำระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับโรงเรียน
- 8) สรุปการดำเนินงานและจัดทำรายงานโดยภาพรวมทั้งโครงการฯ โดยมีบทวิเคราะห์ และข้อเสนอแนะการปฏิบัติงาน

9. แหล่งข้อมูลของการจัดทำผลการดำเนินงาน

- 1) รายงานประเมินคุณภาพภายใน (SAR) ของโรงเรียนทั้ง 12 โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ
- 2) รายงานบทเรียนบุคลากรแกนนำของโรงเรียนทั้ง 12 โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการฯ
- 3) รายงาน “บทเรียนของผู้ชี้แนะ (EDU Coach)” โครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน: การพัฒนาครูแกนนำโดยใช้การชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2
- 4) แบบสะท้อนคิดประสบการณ์และบทเรียนจากการประเมินตนเองของผู้เข้าร่วมโครงการฯ
- 5) บันทึกการประชุมระหว่าง EDU Coach กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มุกดาหาร และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2

10. ประโยชน์ที่ได้รับ

- 1) เขตพื้นที่การศึกษาเกิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ประกอบด้วย บุคลากรแกนนำระดับเขตพื้นที่การศึกษา บุคลากรแกนนำระดับโรงเรียน และคณะครู

- 2) เขตพื้นที่การศึกษาได้พัฒนาบุคลากรแกนนำระดับเขตพื้นที่การศึกษา 15 คน บุคลากรแกนนำระดับโรงเรียน 45 คน
- 3) ครูเกิดการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้ของตนเองที่ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพของผู้เรียน
- 4) คุณภาพการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนพื้นที่เป้าหมาย สพป./สพม. (กศจ.) สูงขึ้น
- 5) เพิ่มสมรรถนะการบริหารงานวิชาการ(การเรียนการสอน) ของผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารการศึกษา ผลสมรรถนะการนิเทศการเรียนการสอนของศึกษานิเทศก์ให้สูงขึ้น
- 6) ได้กรอบแนวคิดเกี่ยวกับโครงสร้างและบทบาท ภารกิจศึกษานิเทศก์ สพป./สพม.(กศจ.) พร้อมทั้งจะนำไปสู่การปรับปรุง บทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ทุกระดับ
- 7) เป็นแนวทางแก้ไขและปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้(ผลการเรียนของผู้เรียน) คุณภาพขององค์กรในการปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานของชาติอีกมิติ ที่เน้นการสร้างภาคีแห่งความร่วมมืออนวัตกรรมการเรียนรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน
- 8) ตอบสนองบทบาทภารกิจของมหาวิทยาลัยที่จะทำหน้าที่บริการสังคม องค์กร สถาบันการศึกษา (NIE: National Institute for Education) โดยใช้การวิจัยเป็นฐานการพัฒนา (Research based Development) และพื้นที่ในการพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่เหมาะสม (Site-based management & One the job training)

11 งบประมาณ (สปป./สพม./ กศจ.) รวมทั้งหมด 3 ปีงบประมาณรวมเป็นเงิน 1,800,000 บาท แยกเป็นดังนี้

ปีงบประมาณ 2560 เป็นเงิน 500,000 บาท

ปีงบประมาณ 2561 เป็นเงิน 600,000 บาท

ปีงบประมาณ 2562 เป็นเงิน 700,000 บาท

12. สภาพปัจจุบันและแผนงานการจัดการศึกษาของโรงเรียนนำร่องในโครงการปฏิรูปการเรียนรู้สู่ผู้เรียน

โครงสร้างโครงการวิจัย

1. หลักการเหตุผลความจำเป็น
2. วัตถุประสงค์
3. นิยามศัพท์เฉพาะ
4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
5. กรอบการวิจัย

6. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลและนวัตกรรม กระบวนการนิเทศสู่ความเป็นเลิศ
7. ความสอดคล้องของการวิจัยและพัฒนา กับแผนพัฒนา สพป.
8. งบประมาณ
9. ผลผลิตของโครงการและตัวชี้วัด
10. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
11. ปฏิทินการดำเนินงาน
12. หนังสืออ้างอิง
13. ภาคผนวก